

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΔΑΝΙΑ

Κοπεγχάγη.— Με μία πενήντημερη γιορτή, που οργανώθηκε πρό τινας στην Κοπεγχάγη και περιλάμβανε Έργα μελοδραματικά, όρχηστρα και μουσικής δωμάτιου, έτίμησαν οι Δανοί τη μνήμη του συνθέτου Κάρλ Νίλσεν (1865—1931), που με τον φιλόσοφο Sören Kierkegaard και τον παραμυθιγράφο του H. C. Andersen, τούς αντίπροσωπεύουν στον Εύρωπαϊκό πολιτισμό. Ο Carl Nielsen, που άρχισε τη μουσική του σταδιοδρομία ως μουσικός του στρατού (κορνίστας) κι έφθου έτελείωσε τις σπουδές του στο Κονσερβάτοριο της Κοπεγχάγης, έργασθηκε διαδοχικά ως διευθυντής της εκεί Όπερας (1915—1927), ως διευθυντής των Συμφωνικών συναυλιών και συνδιευθυντής του Ώδείου, κατέλιπε ένα έργο σθεστών εις όγκον—2 όπερες, 6 συμφωνίες και πολλά έργα μουσικής δωματίου και φωνητικής—τό όποιον τελευταίως, ίδίως στην Άγγλια, είχε την εύτιχία μιάς αξιοσημείωτης ανωβιώσεως. Εύνοήθηκαν μάλιστα ιδιαιτάς και είχαν ζωηρότερη απήχρησι στο κοινό, πρό πάντων ή «Συμφωνία των τεσσάρων ταμπεραμένων» και τό κονσέρτο του γιά βιολί, που άλλως τε άποσείλουν και τό τιμητικώτερα πιστοποιητικά τών έξαιρητικών τεχνικών Ικανοτήτων του Νίλσεν και του φυσικού του χρισόματος πλούτου στα μελωδικά εύρηματα.

Μετά τόν πρώτον παγκόσιμον πόλεμον, ή δημιουργική όδη του Κάρλ Νίλσεν ύπστη μιά θεμελιώδη μετεβολή στην τεχνοτροπία. Άπομ ακρόνθηκε και άποτίναξε κάθε δεσμόν μέ την παράδοσι και άνεζήτησε νέες δυνατότητες έκφράσεως διά του ήχου. Η άλλαγή αυτή πρωτοπαρουσιάζεται στην 4η συμφωνία του και άπτεκί τό την τελειότητα της διτυλώσεως της στην πέμπτη του, που έγράφηκε στά 1922. Το έργον αυτό, που άπτελείται από δύο μόνον μέρη, άρχίζει λυρικά, βαθμηδόν όμως έξελίσσεται, ένκεντριόμεν ρυθμικά, σάν κάτω από ένα συνεχές μαστίγωμα από μερους τών κρουστών, σ' ένα ήχητικό έντεπλωσιώκοτατο πράγματι πανδαιμόνιον. Άκόμη και ή έσωτερική άγωνιά της άνηυασι, που έκφράζουν οι δύο φύγκες τό τελευταίου μερους, πρέπει νά νοηθ ή σάν ένα είδος κατακάθισμα τών έπαναστατικών ρευμάτων, που είχαν έξεσπάσει τότε στην Εύρώπη και έκπρόλογισαν στή μεταβιτική εκείνη περίοδο, τό πνευματικό και κοινωνικό χλος, τό όποιο οι δήλητηριώδεις αναθυμιάσεις έξακολουθούν νά βαρύνουν ακόμη καταθλιπτικά επάνω στή ζωή μας.

Η λαμπρά έρμηνεύσι του έργου από την έξαιρετικήν κρατικήν ραδιοφωνικήν όρχήστραν υπό την διεύθυνσιν του Erik Tuxen απέτέλεσε μιά θαυμαστή έκδήλωσι σκανδιναυικού πνύματος άσυνήθους έκφραστικότητας. Και στό χαριέστατο όμας κοντσέρτο γιά φλόουτο, έδωσαν

ό Νίλσεν δείγματα φυσικής Ικανότητας γιά έμπνεύσεις Ιδιορρόθων, άπολύτως προσωπικών μελωδιών, καθώς και διεξοτικόν δυνατότηταν γιά ήν έντεχνη καλλιόθηγη εκτετάλλουσι τόν Ιεσιτέρων χαρακτηριστικόν του κάθε όργάνου. Ο Holger Gilbert—Ilspersen απέδωσε τό μέρος του σολίστα με την λαμπρή του τεχνική και τόν φρωάοιστον ήχον του. Άλλα και οι λοιπές έρμηνεύσεις, όπως του κονσέρτου γιά βιολί από τόν περίφημον Οδύγγρον βιολινίσταν Emil Telmány—πρό πολλού έγκατεστημένον στην Κοπεγχάγη—τό κουίντέτο πνευστών, μέ τις πρωτότυπες παραλλαγές του, που απέδωσαν σολίστες της ραδιοφωνικής όρχήστρας, της σούζτας γιά πιάνο, που έξετέλεισε ό Hermann D. Kpper καθώς και μιάς σειράς τραγουδιών, που παρουσιόσαν ό τένορος Askel Schiels και ή μεσόφωνος Else Brehms, έδωσαν την πιό κολακευτική εικόνα του μουσικού πολιτισμού της Κοπεγχάγης και του ύψηλου επιπέδου, όπου ήδη βρισκείται.

ΑΓΓΛΙΑ

Λονδίνον.— Κοντά στους παγκόσιμους πιά φήμης άρχηγούς της Νέας Μουσικής στην Άγγλια: Benjamin Britten, William Walton, και Michael Tippel, προβάλλουν δύο όκομη όνόματα της νεώτατης γενιάς και προκαλουν όλοένα και έντονώτερα την προσοχή: ό Malys Seiber και ό Peter Racine Fricker, ποι, όπως φαίνεται, σύμφωνα πρός όσα λέγονται και γράφονται γι' αυτούς, παρουσιόζονται ως συνθέται νεώτατοι άκμήη, όλλα μέ άνάγλυφη την προσωπική τους σφραγίδα.

Την έντύπωσι αυτή έπέκρουσε τελευταίως και ό νέος κύκλος τραγουδιών του Malys Seiber «To Poetry» που έρμηνεύσε σέ πρώτη άνήρσση ό από την άπόδοσι έργου του Μπρίττεν έπιβλήθηκε πασιγνώτος σήμερα τένορος Peter Pears, μέ τόν Noel Mewton Wood στό πιάνο. Ο κύκλος περιλαμβάνει τρία άγγλικά κείμενα του ίδιου και 17ου αϊώνος πλαισιωμένα μέ την εισαγωγή του Φάουστ του Γκαίτε στην άγγλική μετάφρασι του Luis Mac Neile. Η άπλουστάτη μουσική στό κείμενο του Γκαίτε σχηματίζει μιά πλατείσι στην έξόφανσι της μελωδία που συνουθεύεται από συγχորδίες μέ άπασό άργυρόσιμο. Τά άλλα τραγουδία επάνω σέ κείμενα του Schakespeare, του Dowland και του Dumbor, έχουν μελοποίηθι μέ την πιό λεπτή εσαιοθηρία και την βαθύτερη άντίληψη γιά τις άποχρώσεις της άγγλικής γλώσσας. Ίδίως στό «Timor Moris» του Dumbor, ό συνθέτης καταρθάνει νά άποδώση την άτύμοφοιρα κατά τόν πιό τέλειον δυνατό τρόπο. Οπως συμβαίνει μέ όλα τά έργα του Seiber και αυτό προδίδει την έξαιρετική κυριαρχία του επί τών μέσων και τών τρόπων της χρησιμοποίησε του μουσικού όλικού μαζί μέ μιά άσυνήθως άνεπτυγμένην κατανόησι γιά την έπίτευθι της μεταδό της άνθρωπίνης φωνής και της συνουδίας της άπαιτουμένης Ισορροπίας.

Δυνατή έπίσης έντύπωσι όφησε τό όριστοτεχνικό από άπόφθεος άρχιτεκτονικής δεύτερο κουστέρτο έχώρδων του ίδιου συνθέτου, που απέδθη σέ μιά συναυλία μουσικής δωματίου από τό περίφημον «Αμαντέους κουστέρτο». Το έργο, μολονότι γραμμένο στό δωδεκάτονο σύστημα, είχε στυγμιές πιστικώτατης ήχητικής όμορφίας. Μολαταύτα πολύ περισσότερο γοητευτική ήταν ή έντύπωσις από τό άμέσως επόμενον έργο του

προγράμματος. Το δεύτερο επίσης κουαρτέτο έγχορδων του **Peter—Racine Fricker** όχι μόνο γιατί αυτό παρουσιάζεται έντελώς πρωτότυπο στη φόρμα του, αλλά και γιατί έσωτερικώς, από απόψεως περιχομένου, είναι δημιουργημένο από βαθεία, άληθινή, πηγαία μουσική. Για το τέλος μάλιστα του τελευταίου μέρους έλεχθη, ότι είναι το ώριότερον, που μέχρι τής στιγμής εγραφέ ο **Fricker**. «Η λογική τής φόρμας, που γίνεται δεκτή χωρίς συζήτηση και έπιβάλλεται—γράφει ένας κριτικός—είνε σήμερα κάτι τόσο σπάνιο, που και μόνο γι' αυτό θάξίζε να θεωρήσουμε τον **Peter Racine—Fricker** τον σπουδαιότερον "Άγγλον συνθέτην τής νέας γενεάς».

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Κολωνία.— «Σύγχρονη Μουσική» τιλοφορείται μία σειρά έκτομμών του βορειοδυτικού Ραδιοφωνικού γερμανικού σταθμού από τήν Κολωνία, τής οποίας σκοπός είναι να γνωρίση με τέσσερες κατά μήνα συναυλίες στους άκροστάς τής, τήν έργασια σέ μουσική δωματίου και όρχηστρας τών έκπροσώπων τής νέας και νεωτάτης γενεάς, καθώς και τών πνευματικών των προγόνων. Στην πρώτη συναυλία μουσικής δωματίου που παρουσιάστηκε: τό κουαρτέτο **Barylli** τής Βιέννης, ή ύψίφωνος **Hona Steingruber**, οι βιολονίστες **Isigmondi** και **Glesen**, ό βιολίστας **Plumacher**, οι πιανίστριες **Stock** και **Nissen** καθώς και οι κλαρινετίστες **Wildgans Harlig** και **Schulz**, έδόθησαν κοντά σέ έργα του **Anton von Webern**, **Hans Jelineck**, **Luigi Dallapiccola** και **Egon Wellesz** και πάλι του **Νίκου Σκαλκώτα**: ή δεύτερη «μικρή σουίτα» γιά βιολί και πιάνο, που μέσα σ' αυτό τό έκλεκτό περιβάλλον είχε μία έξαιρετική έπιτυχία χάρις στήν ύγειά και ολοζώντανη μουσικότητά του τό χαρακτηρίζει.

'Από τά προγράμματα τών ακόλουθων συναυλιών, άξίζει ν' αναφερθούν: Ένα έργο «εις τέταρτο τόνου» γιά δυό πιάνο του "Ιγκορ Βυονεγκράτσκι, μία σουίτα του **Σένπεργκ** σέ σολ μείζον «ό Απόλλων και ό "Υάκινθος» του **Χάινς-Βέρνερ Χέντσε**, ή «θυσία του "Ισάκ» του **Βόλφγκανγκ Φόρντερ**, ένα κουαρτέτο έγχορδων του **Ντονατίνι** και «ό θάνατος του θανάτου» του **Πάουλ Χίντεμιτ**. Οι τέσσερες συναυλίες τής όρχηστρας θά δοθούν κατά σειράν ύπό τήν διεύθυνση τών **Χάινς Ροζμπάουτ**, **Ζάν Μαρτίνου**, **Φέρντεσ Φρίσκαυ** και **Πάουλ Χίντεμιτ**. Ο **Ροζμπάουτ** θά διευθύνη τήν Γερμανικήν πρώτην τής Καντάτας «**der Meuschen Weg**» του **Γιόσεφ Ματθίας Χάουερ** επί κειμένου του **Χέλντερλιν**, τήν Μουσικήν γιά εγχόρδα του "Αντον φόν **Βέμπερν**, τήν Έκτην συμφωνίαν του **Κάρλ Άμαντέους Χάρτμαν** και τό κοντσέρτο γιά βιολοντσέλλο του **Μπέρντ Άλοΐς Τσίμμερμαν**, (πρώτη έκτέλεσις) που έγράφηκε κατά παραγγελίαν του Βορειοδυτικού ραδιοφωνικού σταθμού τής Γερμανίας. Στη δεύτερη συναυλία θά διευθύνη ό **Μαρτίνου** έργα του **Βλάντιμιρ Ρέγκελ**, του "Έρνστ Σρένεκ του **Ντάριους Μιλλώ** και του "Αντρέ Ζολιβέ, και **Φέρντεσ Φρίσκαυ**. Εις τήν τρίτην άποκλειστικώς έργα του **Μπέλα Μπαρτόκ**, μεταξύ τών οποίων τό πρωτόλειον του συνθέτου, τήν μονόπρακτον **Σπεράν του «τό κάστρο του Δουκός Κουονοπάγωνος»** που έγράφηκε τό 1911. Τέλος ό **Πάουλ Χίντεμιτ**, που θά παρουσιασθή στήν τετάρτη συναυλία γιά πρώτη φορά ώς διευθυντής όρχηστρας στήν Κολωνία, θά δώση τέσσερα έργα του μεταξύ τών οποίων και τήν κατ' έντολήν τής **UNESCO** γραμμένην Καντάταν του «**Ωδή**» στήν "Έλπίδα» επί κειμένου του **Πώλ Κλωντέλ**, και, εις πρώτην έκτέλεσι, τό κοντσέρτο γιά βιολί του **Ρόμπερτ Όμποςσιέ**.